

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний

(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(назва кафедри)

 “ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
“ _____ ” 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА навчальної дисципліни

Геоєкологія

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма ГЕОГРАФІЯ

(назва програми)

Спеціальність 106 Географія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 Природничі науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти бакалаврський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Геоєкологія складена
(назва навчальної дисципліни)

відповідно до освітньо-професійної програми Географія, 106 Географія, 10 Природничі науки, 21 грудня 2020 року протокол № 12

(назва освітньо-професійної програми, код та назва спеціальності, галузь знань: шифр та назва; дата останнього затвердження або внесення змін)

Розробники: ас. Ходан Галиною Дмитрівною
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

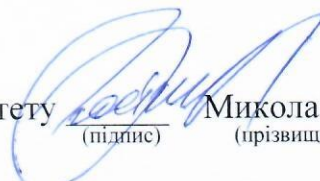
Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від “25” серпня 2021 року

Завідувач кафедри Богдан РІДУШ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 2 від 1 вересня 2021 року

Голова методичної ради географічного факультету Микола ПАСІЧНИК
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Ходан Г.Д., 2021 рік

©Ходан Г.Д., 2021 рік

1. Мета курсу – у результаті вивчення курсу „Геоєкологія” студент повинен освоїти наукові основи раціонального природокористування та суть геоєкологічних проблем, які при цьому виникають, з’ясувати причини виникнення цих проблем та можливі шляхи їх розв’язання. Він повинен отримати чітке уявлення про зв’язок курсу з іншими дисциплінами учбового плану.

1.2 Завдання курсу:

Найважливішими завданнями геоєкології можна вважати наступні:

- аналіз змін геосфер під впливом природних і антропогенних – факторів; раціональне використання водних, земельних, мінеральних, – енергетичних та інших ресурсів Землі;
- зниження збитків, що наносяться навколишньому середовищу – природними і техногенними катастрофами;
- розробка теорії і методів оцінки стійкості геосистем до техногенних навантажень;
- дослідження просторово-часових параметрів геоекосистем для – створення картографічних моделей з метою охорони та оптимізації природного середовища;
- обґрунтування природоохоронних заходів для захисту геоеко– систем від негативного впливу антропогенних процесів і природних катастроф;
- розробка схем геоєкологічного районування для прийняття – управлінських рішень у сфері регіонального проектування і планування.

Компетенції, якими має оволодіти студент у процесі вивчення дисципліни:

Студенти повинні знати:

- 1) види природних ресурсів, їх сучасний стан (в Україні зокрема), засоби їх збереження, відтворення й охорони;
- 2) сутність природоохоронних проблем (в т.ч. і в Україні), проблем збереження ландшафтного різноманіття зокрема;
- 3) заповідні території та об’єкти в Україні та світі;
- 4) особливості природних умов і ресурсів своєї місцевості.

Студенти повинні уміти

- 1) аналізувати зміст географічної (картографічної зокрема) інформації стосовно оцінки природних умов та ресурсів;
- 2) знати основи теорії ноосферного вчення.

Програмні результати навчання на основі освітньої програми «Географія»

- Бачити і розуміти та оцінювати події та явища;
- Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер;
- Забезпечувати збереження довкілля та сталого розвитку суспільства;
- Розуміти застосування та роль географічної науки для суспільства та у господарській діяльності.

- Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1	1	4	120	30		30				іспит
Заочна											

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Геоекологія як наука про геоекосистеми											
1. Геоекологія як наука про геоекосистеми	8	2	2			4						
2. Розвиток геоекологічних уявлень	8	2				6						
3. Становлення геоекології як вчення про геоекосистеми	8	2				6						
4. Методи геоекологічних досліджень та геоекологічного прогнозування	6	2				4						
5. Стійкість геосистем до господарських навантажень	10	2	4			4						
6. Геоекологічний моніторинг	8	2				6						
7. Геоекологічні засади управління	8	2				6						

Разом за ЗМ1	56	14	6										
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Ландшафтна оболонка - глобальна геоекосистема												
1. Ландшафтна оболонка як геоекосистема	8	2	4										
2. Еволюція та етапи розвитку ландшафтної оболонки	8	2											
3. Геоекологічні функції літосфери	12	2	4										
4. Геоекологічні функції рельєфу	6	2											
5. Геоекологічні функції атмосфери	6	2	4										
6. Геоекологічні функції гідросфери	2	2											
7. Геоекологічні функції біосфери	12	4	4										
8. Геоекологічні функції ландшафту	10	2											
Разом за ЗМ 2	64	18	16										
Усього годин	120	30	30										

3. Самостійна робота по дисципліні

Назва теми	Години
1. Будова географічної оболонки та основні джерела енергії оболонки.	
2. Прикладна екологія	
3. Взаємовідносини суспільства і природи.	
4. Негативні наслідки використання земельних ресурсів	
5. Ерозія, засолення і заболочення земельних ресурсів	
6. Запаси мінеральних ресурсів Землі	
7. Паливно-енергетичні ресурси Землі	
8. Забруднення атмосферного повітря	
9. Антропогенне навантаження на рекреаційні ресурси	
10. Заходи по запобіганню забруднення водних ресурсів	
11. Охорона біологічних ресурсів	

Індивідуальні завдання

1. Шляхи оптимізації використання земельних ресурсів.
2. Проблеми використання ресурсів Світового океану.
3. Геоекологічні проблеми при використанні біологічних ресурсів
4. Геоекологічні проблеми використання мінеральних ресурсів
5. Паливно-енергетичні ресурси Землі

6. Альтернативні джерела енергетичних ресурсів
7. Кліматичні ресурси. Агро-кліматичні ресурси
8. Види та джерела забруднення атмосфери
9. Водні ресурси Землі. Територіальний розподіл водних ресурсів
10. Використання та охорона водних ресурсів
11. Біологічні ресурси Землі, їх використання та охорона
12. Антропогенне навантаження на біосферу
13. Природокористування, його трактування.
14. Земельні ресурси планети.
15. Управління природокористуванням.
16. Типи і види природокористування.
17. Форми використання земель.
18. Деградація ландшафтів при гірничих розробках.
19. Сутність геоекологічних проблем природокористування.
20. Кадастр земельних ресурсів.
21. Виникнення та розвиток еколого-географічної науки.
22. Еколого-географічні передумови сталого розвитку.
23. Демографічна ситуація на Землі, її розвиток та прогноз на майбутнє.
24. Земельні ресурси планети та екологічні проблеми їх використання.
25. Земельні ресурси України та екологічні проблеми їх використання.
26. Мінеральні ресурси Землі та екологічні проблеми їх використання.
27. Ресурси вугілля Землі та екологічні проблеми їх використання.
28. Запаси чорних металів та екологічні проблеми їх використання.
29. Запаси кольорових металів та екологічні проблеми їх використання.
30. Мінеральні ресурси Світового океану та екологічні проблеми їх використання.
31. Ресурси нафти Землі та екологічні проблеми їх використання.
32. Ресурси природного газу Землі та екологічні проблеми їх використання.
33. Альтернативні джерела енергії та екологічні проблеми їх використання
34. Гідроенергетичні ресурси Землі та екологічні проблеми їх використання.
35. ГЕС,ТЕС,ПЕС та інші технічні засоби використання енергії води
36. Рослинні ресурси Землі, екологічні проблеми їх використання.
37. Тваринні ресурси Землі, екологічні проблеми їх використання.
38. Водні ресурси, екологічні проблеми їх використання.
39. Водні ресурси України, екологічні проблеми їх використання.
40. Біологічні ресурси Світового океану та екологічні проблеми їх використання.
41. Кліматичні та рекреаційні ресурси та екологічні проблеми їх використання.
42. Паливно-енергетична проблема Землі та окремих регіонів.
43. Продовольча проблема населення Землі, окремих регіонів та держав.
44. Ресурсна проблема Землі та окремих держав.
45. Джерела та види забруднення водоймищ.
46. Джерела та види забруднення Світового океану.
47. Ріст вартості видобувної сировини з глибиною її видобутку.
48. Різновидність корисних копалин.

49. Проблеми взаємодії суспільства і природи.
50. Природно-антропогенні і умовно-корінні ландшафти.
51. Паливно-енергетичні ресурси.
52. Методика економічної оцінки земельних ресурсів.
53. Агро-кліматичні ресурси.
54. Розподіл світового запасу вугілля на Землі.
55. Розподіл світового запасу нафти на Землі.
56. Термічні ресурси.
57. Розподіл світового запасу природного газу на Землі.
58. Основні напрями раціонального використання корисних копалин та охорони природи.

4. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота											Залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	30	100
5	5	5	5	5	10	10	5	5	5	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	
70-79	C	добре	
60-69	D	задовільно	
50-59	E	достатньо	
35-49	FX	Недостатньо (з можливістю повторного складання)	не зараховано
1-34	F	Недостатньо (з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;

- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;

- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

7. Рекомендована література

Базова

1. Алексеенко А.А., Кейсевич А.Р. Последняя цивилизация.,К.,1997.
2. Васюта О.А., Васюта С.І., Філіпчук Г.Г. Екологія і політика. - Чернівці., Зелена Буковина.- 1998.-Т.1-2.
3. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста.- М.: Наука, 1998.
4. Географические аспекты перехода к устойчивому развитию стран ., Киев – Москва, 1999.
5. Кирилюк М.І. Еколого-географічні основи сталого розвитку. Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Випуск 80. Географія .- 2000.
6. МилановаЕ.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. Учебник.,М.: ВШ, 1986.
7. Медина В.С. Охрана природы., Київ.: Вища школа, 1970.
8. Небел Б. Наука об окружающей среде.- М.: Изд.-во Мир.- Т.1,2, 1993.
9. Основы геоэкологии.//Под ред. В.Г. Морачевского .- СПб, 1994.
- 10.Петров К.М. Геоэкология. Основы природоиспользования.- СПб, 1994.
- 11.Подобедов Н.С. Природные ресурсы Земли и охрана окружающей среды.- М., 1985.
- 12.Проблеми сталого розвитку України.- Київ, 1998.
- 13.Сытник К.М. и др.. Словарь - справочник по экологии.- К.:Наукова думка, 1994.
- 14.Сталий розвиток суспільства. Тлумачний посібник.- Київ, 2001.
- 15.Топчиев А.Г. Геоэкология. – Одесса “Астропринт”, 1996.
- 16.Веснин В.В. Популярная экономика природопользования М.Наука 1991
- 17.Голуб А.А., Струкова Е.Б. Экономика природопользования М.: Асистент Пресс 1995
- 18.Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології К.:”Вища школа” 2001
- 19.Миланова Е.В., Рябчиков А.М. Использование природных ресурсов и охрана природы. М.1986
- 20.Небел Б. Наука об окружающей среде М.: Мир Т.1.2. 1995
- 21.Топчиев А.Г. Геоэкология. - Одесса. 1996
- 22.Швиденко А.Й. та інші Екологічні основи природокористування. - Чернівці 1999.